

this plot during the evaluation (Fig. 1). The possible edge of the old mill's embankment slope, which had been created using reddish sand, was found in trench 1. A lime-mortar-bonded red brick wall, which could be connected with the buildings of the 16th–18th-century old mill, was unearthed at a depth of 1.55 m in trench 2.

Vida Kliugaitė, Elena Pranckėnaitė,
Aušra Zalepūgienė

Tyrinėjimai Vilniuje, Klaipėdos gatvėje 7A

2011 m. UAB „LLBOF-1“ užsakymu KPIP atliko detaliuosius archeologinius tyrimus ir žvalgymus Vilniuje, sklype Klaipėdos g. 7A projektuojamo užstatymo vietoje bei žvalgomuosius tyrimus renovuojamoje Klaipėdos gatvės atkarpoje (1 pav.). Jų metu ištirtas bendras 1632 m² dydžio plotas, žvalgomųjų tyrimų metu Klaipėdos gatvėje papildomai ištirtas 20 m² dydžio plotas, žvalgytas 710 m² dydžio plotas.

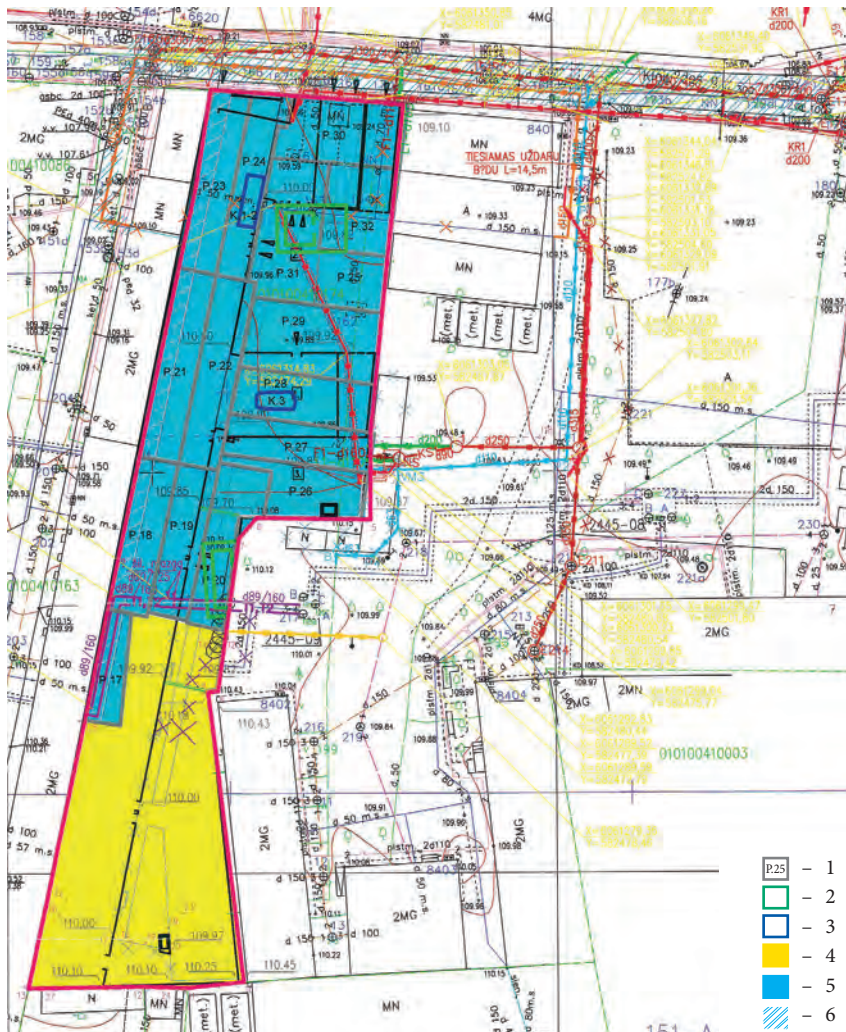
Klaipėdos 7A sklypas yra Vilniaus senamiėsčio 28 kvartalo, esančio tarp Trakų, Vilniaus, Klaipėdos bei Pylimo gatvių, V dalyje. Kvartalas formavosi prie vienos seniausių miesto gatvių – Trakų kelio, šalia miesto gynybinės sienos (iš vidinės jos pusės), statytos nuo 1503 m., gavus Lietuvos didžiojo kunigaikščio Aleksandro privilegiją. Įvairios sienos atkarpos statytos skirtingu laiku, bet šioje vietoje turėtų būti viena ankstyvesniųjų sienos atkarpų, kadangi ji yra vienu svarbiausių miesto vartų – Trakų vartų aplinkoje.

Iš istorinių šaltinių žinoma, kad jau XVI a. kvartalas prie gatvių buvo užstatytas mediniais namais, o XVIII a. prie gatvių buvo

statoma ištaisai. XVIII a. pabaigoje – XIX a. nūgriovus miesto sieną kvartalas išsiplėtė į V, kur pastatyti nauji ir rekonstruoti senieji pastatai. Reikšmingiausias sklypo pastatas buvo vadinamieji Oskierkų rūmai, stovėję prie Klaipėdos gatvės (Klaipėdos g. 7). Dalis šių rūmų pagalbinių pastatų bei naujas rūmų korpusas, su senuoju sujungtas mūrine galerija ir aukšta siena su plačiais įvažiavimo vartais, stovėjo Klaipėdos g. 7A sklype.

2003 m. Klaipėdos g. 7A sklype vykdyti žvalgomieji tyrinėjimai, kurių metu ištirtas 48 m² dydžio plotas, įvairiose sklypo vietose ištiriant 8 3x2 m dydžio šurfus. Šurfuose aptiktas nuo 1,8 m iki 3,86 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XV–XX a. Nustatyta, kad sklypo teritorija buvo apgyvendinta jau XV a. ir vėliau intensyviai naudota. V pusėje sklypą riboja gynybinės sienos liekanos. Sklypo Š dalyje, palei Klaipėdos gatvę, kur stovėjo vadinamųjų Oskierkų rūmų gatvės V korpusas, aptiktas XIX a. išmūrytas rūsys. Su sklypu PR besiribojančio gyvenamojo namo (buvusio pagalbinio Oskierkų rūmų pastato) pamatai siekia iki 1,25–1,3 m gylį nuo dabartinio žemės paviršiaus. Pastatas statytas XIX a. Šurfuose 1 ir 6 po apatiniu kultūriniu sluoksniu aptikti medinių rentinių statinių pėdsakai, pagal kuriuos galima spėti, kad ŠV ir PR dalys XV–XVI a. buvo užstatytos mediniais statiniais. Nustatyta, kad viršutinė kultūrinio sluoksnio dalis, suformuota XIX–XX a., archeologinės vertės neturi. Jos storis kartu su asfalto, skaldos, betono dangomis siekia iki 40–50 cm gylį nuo dabartinio žemės paviršiaus (*ATL 2003 metais*, Vilnius, 2005, p. 199–201).

2007 m. Klaipėdos g. 7A sklype pradėti detalieji tyrimai. Ištirta sklypo P dalis – 850 m² dydžio plotas (perkasos 1–16). Aptiktas 1,7–2,4 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas

1 pav. Tyrinėtų vietų situacijos planas:
 1 – perkasa ir jos numeris; 2 – pamato vieta;
 3 – krosnies vieta ir numeris; 4 – 2007 m. iširtas plotas;
 5 – 2011 m. iširtas plotas; 6 – 2011 m. žvalgytas plotas.
 A. Zalepūgienės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the excavated locations:
 1 – trench site and number; 2 – foundation site;
 3 – furnace site and number; 4 – area excavated in 2007;
 5 – area excavated in 2011; 6 – area surveyed in 2011.

XV–XX a. Surinkta gausi buitinės keramikos, kokių bei stiklinių butelių kolekcija, aptikta odinio apavo liekanų, monetų, pypkių, peilių ir kitų buityje naudotų daiktų. Paeil sklypo V kraštinę atidengta buvusios miesto gynybinės sienos dalis. Pirmojo jos statybos etapo mūras tėra išlikęs tik požeminėje sienos dalyje. Antžeminė sienos atkarpa panaši į 1794 m. per-

statytą T. Kosciuškos vadovaujamų sukilėlių, pritaikant ją gynybai nuo rusų įsibrovėlių pagal XVIII a. pabaigos karybos standartus. Iš tirtame plote taip pat atidengti įvairių laikotarpių statinių pamatai, datuojami XVII–XX a. I puse, aptiktos 5 krosnių liekanos, iš kurių geriausiai išlikusi jaujos – džiovyklos (?) krosnis (K5). 2007 m. rudenį dėl ekonominės krizės tyrimai buvo sustabdyti.

Archeologiniai tyrinėjimai atnaujinti 2011 m. Jų metu buvo ištirtas likęs sklypo plotas iki Klaipėdos gatvės (1 pav.). 2011 m. archeologinių tyrinėjimų metu ištirta 16 įvairaus dydžio perkasų, jų numeraciją tęsiant nuo 2007 m. tyrinėjimų. Tyrimai pradėti nuo numatytos ištirti sklypo P dalies (perkasa 17), tolimesnius plotus tiriant palei gynybinę miesto sieną, kadangi prieš statybos darbus buvo būtina ją sutvirtinti ir konservuoti.

Prieš tyrimus, remiantis ankstesnių tyrinėjimų duomenimis, buvo mechanizuotai pašalintas paviršinis sluoksnis, kurį sudarė asfalto danga, poasfaltinis sluoksnis bei iki 60 cm storio maišytas supiltinis XIX–XX a. sluoksnis. Perkasų vietą, jų dydį ir orientavimą sąlygojo sklypo išsidėstymas, gynybinės sienos padėtis ir statybos darbų eiga.

Klaipėdos g. 7A sklype ištirtuose plotuose surastas intensyvus 2–4,5 m storio XIV (?) ar XV–XIX a. kultūrinis sluoksnis, surinkta gausi buitinės žiemos glazūruotos ir neglazūruotos keramikos, koklių, stiklo, metalo dirbinių, monetų, pypkių, peilių ir kitų buityje naudotų daiktų kolekcija. Iš individualių radinių surasta ir unikalių kauladirbio dirbinių (dvejos kaulinės šukos (2 pav.), užžynė (3 pav.), peilio rankenos, piniginės (kapšelio) papuošimai ir jų ruošinių (kaulinio rožinio ruošinių bei atliekų) (4 pav.). Taip pat surasta papuošalų – lietinės, plokštelinės segės ir segė omegos

0 ————— 3 cm

2 pav. Kaulinės šukos iš perkamos 29.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 2. A bone comb from trench 29.

0 ————— 2 cm

3 pav. Kaulinė užžynė iš duobės 8 perkasoje 18.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 3. A bone buzzer from pit 8 in trench 18.

0 ————— 2 cm

4 pav. Kaulinis dirbiny iš perkamos 29.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 4. A bone artefact from trench 29.

formos granatiniais galais, datuojamos XIV–XV a., žiedai – signetinis ir lietinis su duobutėmis (5 pav.), pakabučiai. Didelę išskirtinių radinių dalį sudaro žalvariniai siuvėjo antpirščiai bei įvairių laikotarpių molinių, kaolininių pypkių galvutės (6 pav.) ir kandikliai. Surasta ir nemažai įvairaus laikotarpio monetų bei

plombų, daugiausia datuojamų XVII a. Išskirtini ir strėlių antgaliai – arbaletinis (?) (7 pav.), įtveriamieji, pentinas, peiliai. Akmeniniai galštuvėliai ir svareliai sudarė dalį surastų namų apyvokos daiktų, o aprangos detales –

0 1 cm

5 pav. Žiedas iš perkasos 27.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 5. The ring from trench 27.

0 1 cm

6 pav. Pypkės galvutė iš perkasos 26. A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 6. The pipe head from trench 26.

0 3 cm

7 pav. Arbaletu (?) strėlės antgalis iš perkasos 21.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 7. The crossbow bolt (?) head from trench 21.

8 pav. Molinė reljefinė apdailos plytelė iš duobės 3 perkasoje 31. A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 8. An earthenware low-relief decorative tile from pit 3 in trench 31.

0 10 cm

diržų sagtys, sagos, įvairūs diržų, kapšelių apkalai ir papuošimai. Iš molinių radinių išskirtinos unikalios molinės reljefinės, gotikinės (XV (?)–XVI a.) apdailos plytelės, puoštos Chodkevičių herbu (8, 9 pav.), taip pat gotikiniai žaliai glazūruoti ir neglazūruoti plokštiniai kokliai, kuriuose pavaizduota „Didžuvė, ryjanti pranašą Joną“, „Leva, duodanti žalčiui obuolį“ (10 pav.) bei stilizuotas elnias (11 pav.).

Tyrinėjimų metu sklype surasta daug (daugiau kaip 800 kg) gyvulių kaulų, kurie perduoti tyrimams LVA, prof. L. Daugnorai.

Ištirtame sklype surasta archeologinių objektų – pastatų pamatų, medinio užstatymo liekanų, gamybos vietų – krosnių, ūkinių duobių, šulinių, grindinių, rūsių (12 pav.). Perkasose 17–18, 21, 23 atidengta gynybinės sienos atkarpa, kurios bendras ilgis 80 m (13 pav.). Gynybinės sienos aukštis tirtose vietose nuo žemio siekia 1,8–3 m. Ji išlikusi nevienodai. Keliose vietose buvo fiksuotos XIX–XXI a. vedant inžinerines trasas (miesto dujotiekio trasa, šiluminė trasa) išgriautos sienos dalys. Gynybinės sienos pamatai ar apatinės dalys statytos iš lauko riedulių, kurių tarpai užpildyti gotikinių proporcijų plytomis ar jų dali-

9 pav. Molinės reljefinės apdailos plytelės, puoštos Chodkevičių herbu, iš duobės 3 perkasoje 31. A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 9. An earthenware low-relief tile, decorated with the Chodkevičius family coat-of-arms, from pit 3 in trench 31.

0 10 cm

10 pav. Gotikinis koklis su siužetu „Eva, duodanti žalčiui obuolį“.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 10. A Gothic stove tile with the subject 'Eve giving the serpent the apple'.

0 — 5 cm

0 — 10 cm

11 pav. Gotikinis koklis su stilizuotu elniu.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 11. A Gothic stove tile with a stylised deer.

mis. Gynybinės sienos storis tirtuose plotuose nenustatytas, kadangi ant jos yra pastatyta naujo pastato siena (Klaipėdos g. 9).

Perkasoje 20 surastas *pastato* pamatas, kurio likusi dalis tęsiasi už tiriamojo sklypo ribos (14 pav.). Pamatas yra 9,4 m ilgio. Jo visas plotis neaiškus, tačiau tirtroje vietoje jis siekė nuo 2,4 m iki 5,4 m. Sienos storis 1,1 m. Pamatas sumūrytas iš stambių lauko riedulių, rištų kalkių skiediniu. Preliminariais duomenimis pamatas datuojamas XVI–XVII a. Šie pastato pamatai nėra fiksuoti ankstesnėje ikonografinėje medžiagoje, buvusio pastato paskirtis lieka neaiški. Rasti pamatai buvo išsau-

goti įrengiamos požeminės aikštelės patalpose.

Perkasose 25, 31–32 surasti dar vieni *pastato* su rūsiu pamatai (15 pav.). Pastatas sudarytas iš 2 patalpų, su laipteliais, mūrytais iš plytų, nusileidimui į rūšį. Bendras pastato ilgis 8,4 m, plotis 6,5 m. Sienos storis 0,95–1 m. Išlikusių sienų aukštis siekia nuo 50 cm iki

12 pav. Perkasa 26 pasiekus įžemį iš V.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 12. Trench 26 after reaching sterile soil, as seen from the W.

13 pav. Perkasoje 18 atidengta gynybinės sienos atkarpa iš PR. A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 13. A segment of defensive wall unearthed in trench 18 as seen from the SE.

14 pav. Perkasoje 20 fiksuoti XVI–XVII a. pamatų fragmentai iš PR. A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 14. Fragments of a 16th–17th-century foundation recorded in trench 20, as seen from the SE.

1,3 m. Sienos mūrytos iš lauko riedulių ir gotikinių plytų. Rūsio grindys išklotos smulkių akmenų grindiniu bei smulkiomis plytų nuolaužomis. Pamatas datuojamas XVI a. viduriu – pabaiga. Šie pastato pamatai nėra fiksuoti ankstesnėje ikonografinėje medžiagoje, buvusio pastato paskirtis lieka neaiški. Po tyrimų pamatai buvo uždenkti ir išsaugoti *in situ* po požeminio garažo grindimis.

Išilgai tiriamo sklypo tirtose perkasoje 19, 22 surastos XIX a. *pastato* pamatų liekanos su atskirų patalpų pertvaromis. Bendras jų il-

gis yra apie 40 m. Naujo statomo pastato išsidėstymas suprojektuotas remiantis šio XIX a. pastato ikonografinė medžiaga. Užfiksuoti pastato pamatai buvo išmontuoti, kadangi šio pastato pamatai sumūryti ant kultūrinio sluoksnio (nestabilus gruntas) ir netinka naujojo pastato konstruktyvui.

Dar vieni stipriai suardyti *pastato* pamatai buvo surasti perkasoje 29. Kadangi pamatai nesudarė aiškių konstrukcijų ir buvo išlikę fragmentiškai, jie irgi buvo demontuoti. Preliminariai šių pamatų fragmentai datuojami XVII a.

Tyrimų metu sklype surastos 3 *krosnių* liekanos. Krosnys K1–K2 surastos perkasoje 24, tyrinėto sklypo Š dalyje. Pirmiausia buvo atidengtos iš lauko riedulių mūrytos pailgos

15 pav. XVI a. vidurio pamatai iš viršaus.
E. Prancėnaitės nuotr.

Fig. 15. A mid-16th-century foundation
from overhead.

stačiakampio formos krosnies (K-1) liekanos (16, 17 pav.). Jos ribas žymi stambūs akmenys. Ši krosnis apardyta dujotiekio trasos ir ankstesnių žemės judinimo darbų metu. Išlikusios krosnies dalies ilgis 3,5 m, plotis 1,5 m. Krosnis K-1 yra gamybinė, šildymo arba jaujos – džiovyklos. Krosnis buvo perstatoma 3 kartus. Galinė krosnies siena buvo išmūryta skaldytomis pusplytėmis. Krosnies planas ją remontuojant iš esmės nekito – ji buvo tik trumpinama. Tyrimų metu nustatyta, kad krosnis pastatyta dar tebesant puodžiaus krosnies (K-2) liekanoms.

16 pav. Perkasa 24 pasiekus įžemį iš Š.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 16. Trench 24 after reaching sterile soil,
as seen from the N.

17 pav. Krosnis 1 perkasoje 24 tyrimų metu iš V.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 17. Furnace 1 in trench 24 during the excavation,
as seen from the W.

Po šia krosnimi, jos PV dalyje atidengtos ir dalinai po ja esančios kitos (puodžiaus) krosnies (K-2) liekanos (18, 19 pav.). Ši krosnis sumontuota iš gamybinių atliekų – puodyninių koklių broko, nuardyta virš jos įrengiant vėlyvesnę krosnį. Krosnis K-2 greičiausiai buvo be kamino, jos viršuje galėjo būti tiesiog susiaurėjusi krosnies kupolo anga. Būtent pro

18 pav. Puodyniniai kokliai in situ krosnyje 2 perkasoje 24 iš PV. A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 18. 'Pot-shaped' stove tiles (Topfkacheln) in situ in furnace 2 in trench 24, as seen from the SW.

šią angą krosnis galėjo būti ir pakraunama. Krosnyje K-2 buvo išdegama buitinė keramika, daugiausia puodyniniai kokliai, kurių broko artimoje krosnies aplinkoje surasti neįprastai dideli kiekiai. Puodyniniai kokliai buvo išdegami ne tik tiriamoje krosnyje, kur nors netoli galėjo funkcionuoti dar kelios analogiškos krosnys.

Krosnis K-3 rasta perkasoje 28 (20, 21 pav.). Gamybinės paskirties krosnis K-3 pagal funkciją ir apibūdinimą yra analogiška krosniai K-1. Tai šildymui arba džiovyklai (jaujai, salyklinei) priklausiusi krosnis. Išskirtini 3 pagrindiniai K-3 perstatymo etapai. Krosnies planas kito ją trumpinant.

Abi gamybinės krosnys (K-1 ir K-2), eksploatuotos ilgą laiką, po keletą kartų perstatinėtos. Klaipėdos g. 7 A sklypas neabejotinai

19 pav. Krosnis 2 tyrimų metu iš PV. A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 19. Furnace 2 during the excavation, as seen from the SW.

20 pav. Perkasa 28 pasiekus žemę iš PV.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 20. Trench 28 after reaching sterile soil,
as seen from the SW.

21 pav. Krosnis 3 tyrinimų metu iš V.
A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 21. Furnace 3 during the excavation,
as seen from the W.

22 pav. Sutvirtinta ir paruošta iškėlimui krosnis 2 iš Š. A. Zalepūgienės nuotr.

Fig. 22. Furnace 2, reinforced and ready for transport, as seen from the N.

priskirtinas prie industrinių Vilniaus zonų, analogiškų Šnipiškių priemiesčio, Malūnų, Šv. Mykolo gatvių ar Lukiškių priemiesčio amatininkystės centrų zonoms.

Krosnys K-1 ir K-3, kaip ir 2007 m. tyrimų metu rasta K-5, buvo demontuotos, jų konstrukciniai elementai perkelti į būsimo „Krosnių parko“ teritoriją, kur vėliau jos bus atkurtos ir restauruotos, pritaikant eksponavimui. Krosnis K-2 pradžioje buvo sutvirtinta ir taip pat iškelta į šį būsimą muziejų (22 pav.). Krosnių perkėlimo darbus atliko „Vilniaus puodžių cechas“ (Dainius Strazdas).

Tyrimų metu perkasoje 18–20, 22–24, 26, 27 rasta grindinių su latakais ir nuogrindų fragmentų, sudėtų iš įvairaus dydžio lauko riedulių. Visi fiksuoti grindiniai išlikę tik fragmentiškai, apardyti, vietomis išsidėstę vienas virš kito. Didžioji dalis grindinių datuojami XVII–XVIII a. Perkasoje 18 rastas išskirtinis grindinio fragmentas, prisiglaudęs prie gynybinės sienos. Manoma, kad tai galėtų būti akligatvis, įrengtas sienos statybos laikotar-

piu, arba ankstyvesnis kelias, kurį perkirto pa-statyta miesto gynybinė siena.

Perkasose 22 ir 24 rasti dviejų šulinių fragmentai. Šuliniai fiksuoti įžemyje išsiskyrusiose duobėse. Perkasoje 22 šulinio medinės liekanos buvo aptiktos 2,7 m gylyje nuo įžemio viršaus, o perkasoje 24 – 2,5 m gylyje nuo įžemio viršaus. Kadangi būsimo pastato požeminės automobilių stovėjimo aikštelės grindys yra išliejamos daug aukščiau virš surastų šulinių, šie buvo palikti ir išsaugoti *in situ*.

Sklypo Š dalyje, palei Klaipėdos gatvę, buvo atkasti 2 nesijungiantys rūšiai, priklausę čia stovėjusiam XIX a. pastatui. Vienas iš rūšių išorėje kvadrato formos, 9x9 m dydžio, su 2 švieslangiais priešingose (Š ir P) sienose. XX a. čia buvo įrengtas vandentiekio mazgas, suformuojantis patekimą į rūšį iš viršaus, įrengiant suktus betoninius laiptus. Rūsyje buvo iki 1,5 m storio XIX–XX a. sluoksnis su statybinėmis atliekomis. Taip pat rasta sprogmenų liekanų, neveikiančių šaunamųjų ginklų. Šalia šio istorinėje medžiagoje fiksuoto rūšio darbų metu atidengtas dar vienas rūsys, prišlietas prie aukščiau minėto rūšio R sienos. Šis rūsys stačiakampio formos, ilgąja kraštine orientuotas ŠR–PV kryptimi. Patekimas į jį rastas gretimame sklype Klaipėdos g. 7B. Dalis rūšio skliauto buvo nuardyta įrengiant dujotiekio trasą. Išlikęs vienas apardytas švieslangis P sienoje. Rūsys buvo visiškai užpildytas akmens anglimi, statybinėmis griuvenomis. Išvalius šią patalpą, 2,5 m gylyje nuo rūšio skliauto viršaus buvo aptiktos betoninės rūšio grindys. Rūsius yra numatyta išsaugoti juos visiškai ar dalinai įkomponuojant į automobilių stovėjimo aikštelės patalpas.

Renovuojamoje Klaipėdos gatvėje, 86,5 m ilgio ir 8,2 m pločio atkarpoje, kur buvo keičiama gatvės danga (kasta iki 60 cm gylio),

renovuojamų inžinerinių trasų vietose (dujos, lietaus nuotekos, gatvės apšvietimas, nuotekos, vandentiekis) buvo atlikti archeologiniai žvalgymai, o įrengiamų inžinerinių trasų (dujų, vandentiekio ir nuotekų) į būsimą pastatą įvadų vietose – žvalgomieji tyrimai (20 m² dydžio plote). Čia fiksuotas maišytas kultūrinis sluoksnius pagal surastus archeologinius radinius datuojamas XVI–XX a. Vandentiekio šulinio vietoje, po gatvės važiuojamąja dalimi, 1,8 m gylyje buvo surastas miesto gynybinės sienos tęsinys, kurio atkastas aukštis siekė iki 70 cm. Į R nuo jos, maišytame ir inžinerinių trasų suardytame sluoksnyje, 60 cm gylyje, fiksuoti apie 5 m ilgio apardyti pastato rūsio pamatų fragmentai.

The Excavation at Klaipėdos St. 7A in Vilnius

In 2011, the KPIP conducted an excavation and survey on the plot at Klaipėdos St. 7A, Vilnius (Fig. 1). A total of 1632 m² were excavated during the investigation and an additional 20 m² in Klaipėdos Street while 710 m² were surveyed on the plot. The investigated plot is beside the city defensive wall erected in the early 16th century. The wall was investigated in 2003 and 2007. In 2011, the remaining area of the plot was investigated up to Klaipėdos Street.

An intense 2–4.5 m thick 15th–19th-century cultural layer was found in the excavated areas on the plot and an abundance of glazed and unglazed thrown household pottery, stove tiles, glass artefacts, metal artefacts, coins, pipes, knives, and other household items collected. Two bone combs (Fig. 2), a buzzer (Fig. 3), a decoration (Fig. 4) a cast ring with dimples (Fig. 5), a kaolin pipe head

(Fig. 6), a crossbow bolt (?) head (Fig. 7), 15th–16th-century earthenware low-relief tiles decorated with the Chodkevičius family coat-of-arms (Figs. 8, 9), and green glazed and unglazed panel stove tiles (*Blattkacheln*) with low-relief images (Figs. 10, 11) should be mentioned among the individual finds.

The recorded remains of wooden buildings (Fig. 12), stone paving (Fig. 13), the stone foundations of four wooden buildings (Figs. 14, 15) dating to the 16th–17th centuries and the 19th century, and the remains of three furnaces were discovered at the excavation site. Furnaces 1 and 3 (Figs. 16–19) were for production, heating, or drying while furnace 2 (Figs. 20–21) was a kiln for firing ‘pot-shaped’ stove tiles (*Topfkacheln*). All of the furnaces were removed (Fig. 22) and will be exhibited in the future on the grounds of Krosnių (Furnace) Park. The remains of two wooden wells and two 19th-century masonry basements were also discovered.

Rėda Nemickienė,
Algimantas Merkevičius,
Julius Kanarskas

Kašučių senųjų laukų tyrimai

2011 m. VU kartu su KM tęsė Kašučių (Kretingos r., Darbėnų sen.) senųjų laukų (UK 12304) archeologinius tyrinėjimus (žr. *ATL 2001 metais*, Vilnius, 2002, p. 20–22; *ATL 2006 metais*, Vilnius, 2007, p. 430–432). Šių tyrimų tikslas buvo ištirti dalį akmenų krūsnies ir paimti anglies ir grunto mėginius C¹⁴ bei geocheminiams tyrimams. 2011 m. tyrinėjimams buvo pasirinkta vieta Kašučių miško Š dalyje, apie 800 m į ŠR nuo Darbėnų–Kūlupė-